

SARGYBA

MĒNESINIS LAIKRAŠTIS KOVAI SU ALKOOLIZMU IR SPORTO REIKALAMS

LIETUVIŲ KATALIKŲ DRAUGIJOS „BLAIVYBĖ“ ORGANAS.

Nr. 5—6.

Kaunas, Spalį—Lapkričio mėn. 1922 I metal.

Dviem mėnesiam po Konferencijos praslinkus.

Praėjo jau du mėnesiai, kai buvome susirinkę abstinėtų konferencijoje Kaune, kad aptarus, kaip ateityje kovoti su nedorybėmis, su girtybe, reiškia su mūsų amžinosios laimės ir valstybės nepriklausomybės priešais. Jau greit prasideda trečias mėnuo nuo to laiko, kaip toji konferencija pasibaigė, o ką gi draugai ir draugės iki šioliai mes padarėme?

Priėmėm visą eilę gražių gražiausių rezoliucijų, bet ar mes jas vykdiname; ar bent nors stengiamės jas vykdyti?

„Angelas Sargas“.

Pažvelkime tik į vaikų abstinėtų, į „Angelo Sargo Vaikų Sąjungos“ organizavimą.

Nutarta buvo: 1) organizuoti prie kiekvieno „Blai-vybės“ skyriaus „Angelo Sargo“ vaikų kuopelė; 2) platinti visomis pajėgomis vaikų laikraštėlį „Angela Sarga“.

Bet, gerbiamieji! Ar prie visų mūsų skyrių jau yra tikrų abstinėtų vaikų kuopelių. Aiškus atsakymas, kad ne. Tačiau neatidėliojant reikėtų jas steigti, nes koks jaunimas, tokia tauta. Skubinkimės, draugai ir draugės, tuojaus atlikti tą svarbią prievolę. Pažiūrėkime kaip yra su „Angelu Sargu“? Ar jis jau lankosi kiekvienoje bakužėlėje, pas visus vaikus? Jei ne, tai kodėl ne? Žinote, sunku buvo įsteigti mūsų mylimiausiems vaikams laikraštuką, bet dar sunkiau bus jis toliau leisti. Centras siūnčia jums jo nemaža egzempliorių, bet ar kada nors atsiminsite, kad reikia Centrai už jį atlyginti? Apsileidimas tame pasirodė didelis. Centre redaktorius, administratorius ir bendradarbiai dirba veltui, kad tik palengvinus jam lankytis pas visus vaikus, o kiti iš savo pusės net nepasiskubina tą keletą už laikraščio prenumeratą pinigėlių prisiųsti.

„Sargyba“.

Toliau, priėmėme rezoliuciją, kurioje pasakyta (jog reikalinga): 1) kad kiekvienas „Blai-vybės“ skyrius mūsų „Sargybos“ naudai suorganizuotų rinkliavą, arba vakarėlį surengtų, 2) kad skyriai įkurtų sekcijas „Sargybai“ platinti, 3) kad skyriai paskirtų korespondentų ryšiams su „Sargyba“ palaikyti. Graži toji rezoliucija! Bet reikia prisipažinti, nors tai ir nesmagu, kad išskyrus vieną kitą skyrių ničnieko tuo žvilgsniu nepadarėta. Liūdna (sakau, tikrai liūdna)! Prenumeratoriai mums markes siuntė ir dar siūnčia, mes gi turime spaustuvei litais apmokėti! Korespondentai mums rašo ilgiausius straipsnius, kuriuos talpinti vietos nėra, o patys „Sargybą“ nėra užsiprenumeravę; neįau, rodos, tiems žmonėms gali pakakti drašos kreiptis į neužprenu-

meruoto laikraščio redakciją? Mes iš savo pusės „tokių ponų“ korespondencijų nepriimsime. — Ir kiek tų rinkliavų, kur tie vakarėliai? Centras apie juos žinių neturi, kartais žinios apie juos pakliūva į laikraščius; pinigai neranda kelio į mūsų Centrą. Ir kur „Sargybai“ platinti sekcijos? — Š. m. Rugsėjo mėn. 29 d. Vidaus Reikalų Ministeris priskaitė „Sargybą“ prie priešalkoolinių leidinių, kurie privalo būti smuklininkų laikomi. Bet kas užtikrins, kad smuklių savininkai ištikrųjų užsiprenumeruos „Sargybą“.

Napoleonas pats prisipažino, kad spauda „penktoji didžioji valstybė“ nugalėjo jį, ir mūsų spauda galėtų būti galinga, jei tik tie, kurių yra prievolė, imtų ją platinti. Gal norėtumet, kad „Sargyba“ pati įsygytų kojas, imtų vaikščioti po kraštą, ir kiekvienam siūlytų? Juk gi visi gerai žinome, kad „Sargyba“ vaikščioja mūsų kojomis!

Abstinėtų sekcijų įsteigimas.

Buvo nutarta organizuoti abstinėtų sekcijas ir prie kitų organizacijų, kaip antai, Pavasarininkų, — Ateitininkų, — Mokytojų, — Moterų, — Kunigų ir t. t. Pavasarininkai ir ateitininkai tokių sekcijų jau turi; bet Mokytojai, Moteris, Kunigai? Ir kuomet Pavasarininkai suspėjo į savo organą net atskirą Abstinėtų skyrių įvesti, „Šventoji ugnis“, kitos organizacijos dar nemislyja imtis tų atitinkamų priemonių kovai su girtybe. Gaila. Tik organizuotas krikščionys gali būti tikru kataliku, tam Kristus organizavo juos į katalikų bažnyčią; lygių būdu tik organizuotas abstinėtas bus tvirtas abstinėtas, o tam reikia juos į sekcijas organizuoti (stoka yra socialinių jausmų pas mus, esame per daug rusicizmu užsikrėtę; kolei nuo to neatsikratysime, gerų rezultatų nė vienoje srityje neatsieksime).

Priešalkooliniai balsavimai.

Buvo priimta masinės akcijas praveisti, būtent, mitingai, priešalkooliniai balsavimai ir t.t. Masėmis reikėjo reikalauti priešsmuklinių balsavimų. Ir kas galop po dviejų brangių mėnesių padaryta? Tikrai energingai ėmėsi tojo darbo. Pumpenų par. abstinėtai, kurie, alkoholi už ragų ėmė ir 3 ir 4 rugsėjo pravedė balsavimą, kurio rezultatai šie: Iš 3824 turinčių teisės balsuoti prie urnų teėjo 1999 žmonės reiškia apie 52%. Už smuklių užtarymą balsavo 1685, už smuklių palaikymą 312; reiškia, 84, 3% balsų prieš smukles ir tik 15, 7% balsų už karalių alkoholi. Nepasants to puikaus rezultato, smuklės galutinai neuždarytos, nes tie 1685 pusės visų turinčių teisės balsuoti nesu-

Sp 2.580

dar. Reikėjo dar 225, tik 225 balsų! Bet mūsų narsus Pumpeniečiai, Paystriečiai nenusiminė ir tą priešalkoolinę akciją varo toliau. Tur būti dar sykas balsavimai ir reikia manyti, kad tada jie paims karaliaus alkoolo tvirtovę Pumpėnuose, nes ne taip jau reišia surinkt viršiau 225 balsus?!

Daugiau energijos, išvermingumo!

Bet, dėja, ne visur mūsų blaivininkai taip stropiai masėmis puola alkoolio pozicijas, kaip kad, ištikrųjų, reikėtų. Gal ne visi žino, kaip ruoštis prie tokių puolimų ir juos praveisti; tam tikslui paskutiniame „Sargybos“ ir šiame numeryje mes ir atspauzdiname taisykles, kuriomis reikia vaduotis. Jomis apsišarvoję ir nuo savęs sulig išgalių pridėję drąsiai stokime į darbą. Parodykime daugiau iniciatyvos, daugiau energijos, daugiau išvermingumo, daugiau pasitikėjimo savimi. Dirbkime tik, o Aukščiausias Viešpats mūsų darbus tikrai palaimins.

Svaigiųjų gėrimų mažmenomis pardavinėjimo įstatymui vykdyti taisyklės.

Svaigiųjų gėrimų mažmenomis pardavinėjimo įstatymu (V. Ž. 91) 30 § einant, susitarus su Finansų Ministeriu, leidžiamos šios taisyklės:

1. Svaigiesiems gėrimams mažmenomis pardavinėti įstaigai atidaryti sutikimą valsčių ar miestų Tarybos duoda tik patikrinus, ar prašytojas turi teisės tokią įstaigą laikyti (ist. 16—19 §§), ir ar jai skiriamas butas ir vieta atitinka įstatymo ir šių taisyklių nustatytiems reikalavimams (ist. 8. 9-13. 14 §§ taisyklių — 9 — 17 §§).
2. Įstaigoms atidaryti skiriamų butų patikrinime (ist. 1 §) drauge su milicijos atstovu, dalyvauja valsčiaus ar miesto valdybos narys arba Tarybos tam reikalui iš savo tarpo išrinktas žmogus.
3. Valsčiaus ar miesto Taryba kas metai išanksto nustato koks leidimų skaičius, traktieriams ar alinėms atidaryti, bus duodamas. Leidimų skaičius negali būti didesnis kaip 11 § nustatyta.
4. Blaivybės draugijos, norinčios paimti kokios nors savivald. rybose visus ar dalį leidimų įstaigoms svaigiesiems gėrimams mažmenomis pardavinėti, privalo apie tai pranešti savivaldybai ne vėliau lapkričio mėn. 1 dienos.
5. Blaivybės draugijoms nustatytoju laiku nepranešus, leidimus ima pačios savivaldybės, ar duoda sutikimus juos paimti savarankiškai gyvenantiems atskiriems žmonėms bendra tvarka.

6. Valsčiaus ar miesto Tarybos nutarimams patvirtinti apie visišką uždraudimą visų rūšių svaiginių gėrimų mažmenomis pardavinėti įstaigas atidaryti, valsčiaus ar miesto valdyba šaukia visuotiną gyventojų turinčių rinkimuose į savivaldybes balsavimo teisės susirinkimą.

Susirinkimo diena privalo būti paskelbta viešai ne vėliau, kaip 4 savaitėm prieš susirinkimą.

Susirinkimui skirtą dieną neįvykus dėl mažo susirinkusiųjų skaičiaus, ne anksčiau 2, ir ne vėliau kaip 4 savaitėm laike, šaukiamas antras, kuriam taip pat dėl aukščiau pasakytos priežasties neįvykus, klausimas laikomas atmestu ir tuomet leidimai duodami bendra tvarka.

Šiuos susirinkimus atidaro valsčiaus ar miesto Valdybos pirmininkas, veda ir uždaro susirinkusiųjų iš savo tarpo išrinktas ne mažiau kaip 3 žmonių prezidiumas.

Susirinkimų protokoluose turi būti žodžiais pažymėta koks iš viso turinčių teisės balsuoti gyventojų skaičius susirinkime dalyvavo, kokiū būdu atliktas balsavimas ir kiek balsų buvo už ir prieš Tarybos nutarimą. Susirinkimo protokolą pasirašo prezidiumas ir keli susirinkimo reikalui išrinkti žmonės, apie kurių išrinkimą protokole turi būti pažymėta nurodant pavardes.

Nesusirinkus reikalingam gyventojų skaičiui dviems valandoms praėjus nuo paskelbtos susirinkti valandos, valsčiaus ar miesto Valdybos pirmininkas skelbia susirinkimą neįvykus.

Tokia pat tvarka šaukiami ir susirinkimai leisti atidaryti svaigiųjų gėrimų mažmenomis pardavinėti įstaigas kur jos elnant ist. 15 § buvo uždraustos,

7. Valsčių ir miestų Tarybos, vaduodamosi įstatymo 20 § gali drausti svaigiuosius gėrimus mažmenomis pardavinėti ir kitu be 19 § pažymėtoju metu, tik atskirais atsitikimais, esant skaitlingiems žmonių susirinkimams, kaip tai: per valsčių ar miestų gyventojų visuotinus susirinkimus, manifestacijas, kolektyvijas ir t. p., visą dieną ar tik tam tikromis valandomis.

8. Svaigiesiems gėrimams pardavinėti krautuvis, alinės ir restoranai arba traktieriai III-rūs, gali būti laikomi tik pirmame namo aukšte. Restoranai I ir II-rūs, ir laikinieji bufetai gali būti steigiami ir kituose namų aukštuose.

9. Steigti šias įstaigas butuose, kurių grindys žemiau gatvės lygio draudžiama.

10. Vieši įėjimai ir langai šių įstaigų privalo būti iš gatvės arba į aikštę.

11. Įėjimai privalo būti tinkamai įtaisyti ir apšviesti. Viešųjų įėjimų laiptai privalo būti padaryti iš nedegamos medžiagos su geležiniais ramsčiais; koridorių sienos, jeigu jos medinės, turi būti išmuštos veltiniu (vailoku) ir ištinkavotos.

12. Visų įstaigų durys ir langai atidaromi į lauką. Langai iš vidaus negali būti nepermatomai apdengti.

13. Visų rūšių įstaigos privalo turėti sekančius butus: krautuvis—vieno kambario su sandėliu arba rūsiu be atskiro įėjimo ir išėjimo. Krautuvis buto grindų plotas, neskaitant sandėlio, miestuose Apskrities teisėmis negali būti mažesnis 20 kv. mtr., višose kitose vietose—15 mtr.; alinių, traktierių arba restoranų III rūš. butai privalo turėti nemažiau 2 kambarių, neskaitant virtuvės

K. Zilkus.

Girtybė liaudies dainose.

(Tėsinys).

Labiausiai gerbiamas mūsų prosenelių gėralas — tai vynas. Garbė tiems namams, kame pasimaišo „rinckas vynelis“. Šeiminkė, jei įstengia vynu priimti, džiaugiasi ir didžiuojasi tuomi:

Mano sveteliai prašyti,
Už balto stalo sodinti;
Už balto stalo sodinti,
Rincku vyneliu priimti!

Jei neįstengiama visų atsilankiusiųjų vynu priimti, tuomet duodama jo bent labiausiai mylimiems ir gerbiamiems svečiams. Mergaitė per piršlybas vaišina —

Piršlį alučiu,
Dieverį midučiu,
O šį jauną bernužėlį
Rincku vynu vynu.

Rincko vynelio tegauna vien tik bernelis, o kitiems gana ir alaus su midumi. Kartais net graužiamasi, jei neįstengiama pavaišinti jo vynu. Vargdienė mergaitė mąsto apie savo bernužį ir svajoja jį vyneliu

„pachestavoti“, bet staiga atsimena kad tai ne jos išgalėms ir nusiminusi susunka:

Žalių rūtų šalta rasa —
Tai mano vynelis!

Šeiminkė džiaugiasi, svečia vynu pavaišinusi, bet nemažiau ir svečias tuomi džiaugiasi ir didžiuojasi:

Valgydino mane jauną
Baltais pyragėliais,
Čestavojo mane jauną
Rincku vynu vynu.

Net palaistytieji vynu daiktai ir tie kitokios vertės igauna! Mergaitė linksma, jei žalias ir garbinuotas jos rūtų vainykėlis, bet jei jis šalyp to dar vyneliu sukrapytas, tuomet jos džiaugsmui nebėra ribų. Ji nebeiškenčia nepasigyruoti.

Tai mano vainikėlis
Rūtų darže laikytas;
Rūtų darže laikytas
Rincku vyneliu laistytas.

Senajo įstatymo žydai trokšta Pažadėtąją Žemę matyti plūstančia pienu ir medumi. Bent kiek kitaip galvoja mūsų bočiai. Jie bevėlytų, kad visi Lietuvos upeliai tekėtų ne kuomi kitu, kaip tik rincku vynu vynu. Tik toks kraštas, jų supratimu, tegali būti laimingiausias. Ir jei kartais prieš svetimtautį priseina

Kambarių grindys privalo būti vieno lygio. Prie jų gali būti rūšys arba sandėliai. Visų kambarių bendras grindų plotas, neskaitant virtuvių, miestuose apskričių teisėmis, negali būti mažesnis 50 kv. mtr., visose kitose vietose — 40 kv. mtr. Restoranų III rūš kambarių bendras grindų plotas miestuose apskričių teisėmis turi būti nemažesnis 90 kv. mtr., kitose vietose — nemažiau 70 kv. mtr. Visi kambariai turi būti gretimi ir bendrai tarp savęs surišti; durys išimtos ir jų vieton gali būti uždangos (portjeros). Restoranuose I rūšies gali būti atskiri kambariai arba kabinetai su durimis. Šių įstaigų bendras grindų plotas, neskaitant virtuvių, privalo būti miestuose apskričių teisėmis nemažesnis 120 kv. mtr. ir kiekvieno atskiro kambario nemažesnis 9 kv. mtr. Visose kitose vietose bendras grindų plotas — nemažesnis 80 kv. mtr. ir kiekvieno atskiro kambario 9 kv. mtr.

Visų rūšių įstaigų kambarių aukštis miestuose apskričių teisėmis privalo būti nemažesnis 3 mtr., o kitose vietose 2,7 mtr.

Pastaba. Reikalavimai dėl buto didumo ir įstatymo 13 § numatyti, šiems metams leistoms įstaigoms netaikomi.

14. Alinėms, traktieriams arba restoranams III rūšies laikyti aiskirus kambarius arba kabinetus ir minkštus baldus draudžiama.

15. Visų rūšių įstaigų butai privalo būti tinkamai apšviesti, vedinami ir negali turėti betarpių jėgių į gyvenamus kambarius.

Pastaba I. Butai privalo būti tinkamai apšildomi ir turi gerai veikti krosnys.

Pastaba II. Visų rūšių svaigiųjų gėrimų įstaigų privalo būti gerai įtaisytos išėinamosios vietos vyrams ir moterims skyrium su atitinkamais užrašais, be to, turi būti apšviestos ir turėti įtaisymus dėl tekančio vandens rankoms plauti.

16. Butų sienos privalo būti išbaltintos arba nudažytos aliejiniiais dažais ir švariai laikomos. Sienos gali būti papuoštos įvairiais piešiniais ir vaizdais neįžeidžiančiais žmogaus doros jausmus.

Pastaba I: Restoranuose I ir II rūšies sienos leidžiama išlįpinti popieriu.

Pastaba II: Tinkuotos sienos privalo būti kas met baltinamos, o išlįpintos popieriu — atnaujinamos.

17. Alinėse, traktieriuose ir visų rūšių restoranuose stalai privalo būti taip sustatyti, kad žmonės galėtų liuosai sėdėti ir kad tarp sėdinčiųjų prie stalų būtų liuosas praėjimas nemažiau 1/2 mtr. platumo. Tankiai statyti stalus draudžiama.

18. Visose įstaigose privalo būti švariai laikomos durys, langai, grindys, bufetai, spintos indams, gėrimams ir valgomiems produktams. Stalai, suolai, kėdės ir kiti baldai privalo būti nudažyti aliejiniiais dažais, arba dengti leku. Stalai ir bufetai gali būti dengti ir marmuru. Vartoti žalvariniai dažai draudžiama. Grindys turi būti kasdien mazgojamos.

19. Visose įstaigose arba jų virtuvėse gyventi arba nakvoti draudžiama.

Vyskupas Augustinas Egger'is.

Pastaba: Apsaugos tikslu restoranuose ir dideliuose traktieriuose nakties laiku galima palikti vienas tarnautojas dežuruoti; pastarajam turi būti nešiojamoji lova.

20. Kiekvienoj įstaigoj privalo būti viešai laikomi valgių ir gėrimų kainaraščiai (preiskurantai).

21. Alinėse stalai ir bufetai, jei jie nėra dengti marmuru, privalo būti apdengti šviesios spalvos cerata ir visados švariai laikomi.

22. Visų rūšių restoranuose, traktieriuose ir bufetuose, kur parduodami karšti valgiai, stalai turi būti apdengti baltomis staltiesėmis.

pasigirti savo šalimi, jis ją pasididžiudamas piešia kaip vynu plūstančią šalį.

Vienoje dainelėje kazokas vilioja lietuvaitę į Ukrainą, prikalba jai daug gražių žodelių ir išgiria savo šalį. Lietuvaitės, matyt, būta nemažos patriotės. Ji biaurėjasi iš kazoko ir Ukrainos, o apie savo šalį ir jos gyventojus pasididžiudama atsiliepia:

Pas mus rūtos garbinuotos
Ir seselės vainikuotos...
Pas mus upės vynu teka
Ir broleliai gražiai šneka!

Trumpai tariant, vynas — garbingiausias mūsų bočių gėralas. Jam žemai lenkiama galva. Jis — tikras visų kitų gėralų kunigaikštis!

Tiek dėl mūsų prosenelių gėralų.

* * *

Ramybėje juos palykę, eisime dabar į kitą dalyką, būtent, pabandykime susekti, kokios buvo tų gėrimų vartojimo priežastys; panagrinėkime, kas taip aukštai rišė mūsų bočius su midumi, alu, vynu ir degtine? Klausimas įdomus ir svarbus, bet nedaug tereikia vargti, kad suradus atsaką. Pasirauksime bent kiek dainelėse, ir mūsų įdomavimas tuojau bus patenkintas. Priežasčių būta gana daug. Pirmoji ir gal svar-

biausioji — tai nepaprastas mūsų bočiaus vaišingumas. Svečias jam neliečiamas ir šventas dalykas. Jis jam atiduotų paskutinį kąsnelį, by tik jam išreiškus savo palankumo, pagarbos ir parodžius gerą širdį. Užtat nieko nuostabaus nėra, jei motina, svečiams kieman da įjoti nespėjus, jau ypatingu rūpestingumu ragina savo dukrelę:

Ei, dukrele, dukrele,
Dukrele-lelyjele,
Reiks svečiams alaus, midaus,
Žirgeliams abrakėlio.

Na, ir motinos noras tuojau tampa įvykdytas. Dukrelė, kaip matai, nubėga į svečius ir taip nuoširdžiai, taip švelniai juos priima, kad sunku nesistebėti:

Nuo žirgo sodina,
Už rankelės ima.

Vienas svečių džiaugiasi:

Ima mane už rankelės,
Veda į svirnelį;
Į svirnelį veda,
Už stalo sodina...

O čia jau beėsama skanaus midučio, taigi ypatingu pasigerėjimu jis ir užbaigia savo pasipasakojimą:

Už stalelio sedėdamas,
Saldų midų gėria!

23. Kiekvienam kambaryje privalo būti metalinės ar purpurinės spaudyklės ir ant sienų iškabinti parašai: „ant grindų spiaudyti draudžiama“.

24. Valgomuose kambariuose ir bufetuose privalo būti uždengtuose induose virinto vandens gerti.

25. Valgomi produktai bufetuose privalo būti apsaugoti nuo musių ir dulkių laikant po stiklu, šydu arba sietu. Liesti produktus rankomis griežtai draudžiama.

26. Valgiai turi būti gaminami švariai iš tinkamų vartojimui produktų. Sudegusieji produktai laikyti draudžiama.

27. Indai valgiams virti turi būti metaliniai, kas mėnuo cinkuojami ir po vartojimo mazgojami karštu vandeniu ir švariai laikomi. Nešvariuose induose paduoti valgius draudžiama.

28. Įstaigose, kur gaminami karšti valgiai, iš virtuvės privalo būti patogus susisiekimas su bufetu, ar valgomaisiais kambariais. Virtuvės nuo šių kambarių privalo būti atskirtos stora siena, o miestuose apskričių teisėmis ir koridoriais, arba pereinamaisiais kambariais, kad kvapas ir dūmai iš virtuvės neįeitų į lankomuosius kambarius.

29. Iš virtuvės privalo būt išėjimas į kiemą; virtuvės privalo būti atskirtos nuo duobių pamazgoms ar nešvarių vietų storomis plytų, arba tinkavotomis medinėmis sienomis, arba turi būti nuo tokių vietų nemažiau 6 mtr. atstumo.

30. Virtuvėse privalo būti reikalingi valgiams gaminti įtaisymai; plyta, metalinis kubas vandeniui virti, rezervuaras su kranu del šalto vandens, indams lentynos ir t. t.

31. Virtuvėse ar lankomuose kambariuose laikyti pamazgoms kibirus, mazgotes, skurdus, šluotas ir t. p. draudžiama.

32. Kiekvienoj įstaigoj turi būti vieta valgomiems daiktams ir gėrimams sudėti, o taipogi ledunės su ledais. Ledunės gali būti įtaisytos kambariuose. Vieton ledunės gali būti rūšys. Svaigieji gėrimai ledunėse (rusyse) laikomi užrakintuose spintose skyrium nuo valgomu daiktu.

33. Tarnautojai ir padavėjai turi būti švariai apsirebę. Paduodant valgius jie turi nešioti švajas baltas prijuostas.

34. Sergantiems odos arba kitomis limpamomis ligomis dirbti staigos e draudžiams.

Pastaba I: Priimant tarnautoją, įstaigos savininkas privalo reikalauti iš tarnautojo gydytojo liudymą apie sveikatą.

Pastaba II: Miesto ir Apskritis gydytojas turi teisės patikrinti šių įstaigų tarnautojų sveikatą.

35. Susirgus kam nors iš tarnautojo šeimos narių limpama liga, „šiltinė“ raupais, skarantina ir k. darbuotis jam šioje įstaigoje draudžiama.

36. Vabzdžiai: utelės, blakės ir kiti parazitai privalo būti naikinami nekenksmingais žmonių sveikatai nuodais arba kitokiais būdais.

37. Pasilinksminimai, šokiai, vestuvės, koncertai, susirinkimai ir prakalbos be tam tikro Apskritis Viršininko leidimo draudžiama.

38. Lošti kartomis, domino — kauleliais, rulete, kegelbanais ir kitais azartiniais lošimais draudžiama.

39. Apie visus žmones, kurie savo elgimosi, kaip bereikalingu pinigų aikvojimu ar kitu kuo nors pasirodytų įtartinais, įstaigų savininkai ar jų įgaliojti asmenys tuojuoju praneša savo rajono Milicijos Viršininkui.

40. Visų įstaigų savininkai privalo žiūrėti savo įstaigose doros, palaikyti tvarką ir ramybę, drausti paleistuvystę ir žmogaus dorą įžeidžiančius pasielgimus.

41. Prie kiekvienos įstaigos buto privalo būti iškaba, kurioj rašoma tiktai įstaigos pavadinimas, firma, vardas ir pavardė savininko, be jokių kitų priedašų.

42. Kiekvienoj svaigiųjų gėrimų įstaigoj privalo būti blaivybės periodinių ir neperiodinių leidinių, kurių vardai bus paskelbti atskiru įsakymu. Be to turi būti pasiskaityti laikraščiai, iš kurių Valdžios oficiozas privalomas.

43. Šios taisyklės, kiekvienoj įstaigoj, turi būti iškabintos žymioje vietoje.

Pasišaukė miliciją sustatykite protokolą del atsisakusių užsiprenumeruoti „SARGYBA“ smuklininkų!

Milicija ir kova su girtybe.

Gauname daugybę raštų, iš kurių seka, kad milicija nepakankamai vykdo š. m. gegužės mėn. 29 d. St. Seimo išleistąjį įstatymą kovai su girtybe. Priduriame čia, kad milicija privalo vykdyti tą įstatymą visoje pilnumoje. Milicija yra del liaudies, o ne liaudis del milicijos! Sustatykite visur, kur milicija neteisingai elgiasi, protokolą. Sudarykite savo „Blaivybės“ miliciją! Red.

Skaudivilės ir Tauragės milicija susirašinėja, o smuklininkai džiaugiasi.

SKAUDVILE, Tauragės apskr. Finansų, Prekybos ir Pramonės ministerijos Akcizės D-to raštu iš 11 spalio 1921 met. Nr. 17666 yra įsakyta Tauragės apskrities viršininkui nukelti pil. Markovo traktierių (Skaudivilės miest.) už 40 sieksnių nuo artimiausios šventoriaus dalies. Tačiau lig šiam laikui pil. Markovas tebelaiko savo smuklę netoliau nuo šventoriaus, kaip 30 sieksnių.

Tokiuo būdu midus, alus ir kiti gėralai buvo geriausi mūsų bočiams vaišingumo reiškejai, todėl be jų ir napseinama.

Antroji nemažiau svarbi svaigalų vartojimo priežastis—tai kiekviename žmoguje gludjis laimės troškimas. Visi jos ieško, visi jos siekia, tik ne visi suvokia kame ją surasti. Įvairūs išrenkama keliai, bet dauguma mato laimę pasismaginimuose. Taigi ir ieškoma pasismaginimų. Mūsų bočius irgi panašiai galvoja. Jis mato, kad išgėrus maloniau, linksmiau darosi, užmirštama kasdieniaj vargai ir rūpesčiai, laimė nors laikinai širdyje užviešpatauja — ir to jam gana. Jis pamilsta svaiginamuosius gėralus. Besirengdamas iki dugno išgerti stiklėlį, atvirai pasisako kodel jis gers:

O kad būtų man gerai
Ir širdeliai prijemliai,
Tai imsiu, tai gersiu
Stiklėlį į dugną.

Tai antroji, suartinusi mūsų bočius su svaiginamais gėralais, priežastis.

Laimės troškimas verčia mūsų bočius gerti, bet kartais ir atsiektoji jau laimė ji tai pažadina. Mergaitė pasisekė gerai nutekėti. Turtų užtektinai, o čia vyras aukso žmogus: meilus, lipšnus, žmonai pilniausios

laisvės duoda. Martelė jaučiasi laiminga, ir kad toji laimė būtų dar pilnesnė, jai rodos, būtina reikalinga gerti ir dainuoti. Jei kas stebisi iš tokio jos elgimosi tam ji drąsiai atrėžia:

Man Dievas davė didžią dalužę,
Man vyras leido visą valužę,
Kodel aš negersiu,
Gėrusi nedainuosiu?

Gana dažnai geriama laikui užmušti. Prabėga sąvaitė su visais savo vargais rūpesčiais. Ateina šeštadienio vakaras. Darbai užbaigti. Darbščiam mūsų bočiui be jokio darbo sedėti grįčioje nuobodu. Jis eina į kaimyną, o čia lyg tyčia jau beėšas susirinkęs didesnis būrelis ir begiršnojas alutį, ar midutį. Įsitarpia ir jis į kaimynų vidurį ir netrukus tiek įsismagina, kad jau visus ima raginti:

Gerkim, broliai,
Ulevokim, —
Ryto šventė,
Išmiegosim.

(Bus daugiau).

Rugsėjo 15 d. š. m. Skaudvilės „Blai-vybės“ dr-jos skyriaus Valdyba kreipėsi raštu į Skaudvilės miliciją, reikalaujama perkelti minėtą smuklę sulig Ministerijos įsakymo. Bet Skaudvilės Mil. Nuov. Viršininkas atsakė negalys to reikalavimo išpildyti (!), nes einą kaž kokie susirašinėjimai tuo dalyku su Tauragės apskr. Milicijos vadu (!). Kada tie susirašinėjimai baigsis?!

Taip tai yra pildomi pas mus Ministerijos įsakymai.

Pilietis.

Pilieti! Nėra ko nusiminti. Paskutiniame „Sargybos“ n-je paskelbtas įstatymas jums duoda daug galimybių nugalėti visus kliūtis ir visus -- susirašinė-jimus.

Vis milicija ir milicija!

VIŠAKIO-RŪDA, Marijampolės apskr. Višakio-Rūda — nedidelis miestelis ar, geriau sakant, nedidelis bažnytkiemis. Šiaip jis niekuo nėra žymus, jei ne bent girtuokliavimu. Eičiau su kiekvienu laižybų, jei kas drįstų tvirtinti, kad kur nors daugiau degtinės išgeriama, negu Rūdyje. Miškuose uždarbis neblogas, girtybės įstaigų kiek nori — gerk ir voliokis purvyne.

Atsirado keletas karštuolių, kurie bandė kovoti su girtybės įstaigomis. Prieš rinkimus į savyvaldybes pagitavus, išrinkta blaivi Valsčiaus Taryba, kuri nuo Naujų Metų tuoj visas smukles uždarė. Bet tik saulei geriau pakaitinus vieną gražų šventadienį vėl jų durys prasivėrė ir pradėjo užt „sakuotnugariai“, kaip bitelės avily. Valsčiaus Taryba užsigavo: posėdžiavo, kalbėjo, pyko, žygiavo. Pasiekė Apskritį, Departamentą ir gągų gale grįžo su pergale: galima uždaryti — neteisėtai atidarytos. Valsčiaus Taryba tuoj iškilmingai nuėjo atimt patentą. Bet smuklininkai tik nusišypsojo: buteliuką galim duoti, bet patentų nei nem nom. Pasirodo, yra naujas milicijos nuovados viršininko pareiškimas, jog be jo sutikimo patentų atimt negalima...

Dabar Valsčiaus Tarybai visai susisuko galva ir nežino į kokį poną dar reiks kreiptis, nes pas „Ainošių“ ir „Kaipošių“ jau buvo.

Kirvelis.

Kur milicija? Kur Akčyzės Departamento atstovas?

JEZNAS, Alytaus apskr. Rugpiučio 20 d. per šv. Roko išsiblaivius giedrai dienelei, iš visos apylinkės nuo kelių dešimčių kilometrų buvo apsilankę daugybė maldininkų. Gaila, kad per visas bažnytines pamaldas visose gatvėse buvo kaž kokio sumišimo. Visos smuklės buvo pilnai prikimštos; nežiūrint į brangumą, visi traukė tą svaiginantį skystymėlį. Smuklių savininkai nežiūrėjo į jokių laiko nustatymą ir valandas: visą dieną laikė smukles atidarytas. Pavakarį

Blaivininkų eiseną 1921 m. vasarą Lozanos mieste (Šveicarijoje).

daug gatvėse girtų... Tai, mat, daugybė „apturėjo at-laidus.“ Nežinia, ką veikė Akčyzės D-to atstovas N. ir milicija.

X.

Jezno Blaivininkai! Einant š. m. gegužės mėn. 29 d. išleistuoju Įstatymu § 31 galima sudaryti „Blai-vybės milicija“ iš „Blaiybės“ dr-jos skyriaus narių. Būtinai ją sudarykite.

Red.

Milicija duoda blogą pavyzdį.

PLOKŠCIAI. Plokščiuose pernai buvo trys traktieriai, o šiemet tik du. Nors įsakyta sekmadieniais laikyti traktierius atdarus nuo 2 ligi 4, bet mažai to žiūrima, viešas duris uždaro, o per užpakalines eina ir geria kas nori. Milicija neva žiūri, bet ligi tol, kol negauna išsigerti, o išsigėręs milicijantas eina visomis keturiomis. Šiaip žmonės irgi žiūri, kad tik daugiau išgėrus, neatsižvelgiant į brangumą ir sveikatą.

Buves.

Milicija juokiasi iš blaivininkų! Ar ilgai dar?

LEIPALINGIS. Kaip ir pereiniais metais, naujas viršaitis išdavė tris leidimus traktierių laikymui 1922 m., sulig jų pirmenybės. Susirinkus Taryba, iš anksto žydelių įprašyta, nusprendė leisti atidaryti dar 4 traktierius. Viršaičio ir vaistininko L. aiškinimai nuėjo niekais. Bet leidimų viršaitis nedavė tolei, kol apskrities viršininkas nepatvirtino protokola. Pasipylė ant viršaičio skundai ir pasiekė net ministerijos. Gavo pasiaiškinti. Žmogus turėjo daug nemalonumo tikrai už tai, kad panorėjo šiek tiek sumažinti girtuoklystę.

Protokolas apskrities viršininko liko patvirtintas ir po kuriam laikui viršaitis išleido atatinamą įsakymą. Bet nei milicija nei patys tarybininkai su tuo įsakymu visai nesiskaitė ir net pradėjo juokauti. Sujudo visi traktierininkai. Nusiuntė delegatą pas apskrities viršininką ir tuojaus gavo į rankas raštą, kad traktieriai turi būti atidaromi po senovei. Tikrai tiems traktierininkams tai ir laimė — jiems visur prieinama, viskas galima ir visi jų klauso, reikia tik panorėti. Pirma tai nors tiek nebuvo muštynių, o dabar tai kas šventadienis be muštynių neap-

Šiauliai. Spalių mėn. 7 d. š. m. Šiauliuose įvyko futbolo rungtynės tarp „L. Šiaulių Gim. ir Sporto Fed.“ „Vytauto“ (skautų) skyriaus ir Šiaulių Gimnazijos mokinių II-os komandos.

Rungtynėse laimėjo Federacija 2 : 1.

Iš „Federacijos“ darbuotės.

Kaunas. Čia įsikūrė šiomis dienomis „Lietuvos Gimnastikos ir Sporto Federacijos“ skyrius „Alkis“, kurio pirmininkas Kapitonas Pridotkas,

Kedainiai. Ir Kedainiuose ruošiamasi įsteigti „Federacijos“ Skyrius. Prirengiamieji žingsniai jau atlikti. Delegacija, kuri buvo siunčiama Kaunan, užpirkto reikalingiausių įrankius ir literatūros.

Mariampolė. „Federacijos“ Mariampolės skyrius tikisi išgauti iš Miesto Valdybos tam tikrą aikštę, kas palengvintų tolimesnį skyriaus veikimą.

Sporto judėjimas užsienyje.

Jugoslavija. Katalikiško jaunimo tarpe sportas labai plečiasi. Įdomu, kad katalikams priešinga vyriausybė nori uždrausti jų kūno lavinimosi organizacijas ir narius priversti prisidėti prie prieškatalikiškosios Sporto Sąjungos. Vienok Jugoslavijos katalikai — sportininkai nepasiduoda ir jų vyskupai D-ras Bauer ir D-ras Mileta neseniai viešai apgynė jų Sporto Federaciją.

Vokietija. Ir čia katalikiškas jaunimas nesnaudžia ir isikūrė Sporto Federacija „Deutsche Jugendkraft“. Jos uždavinys prie kiekvienos jaunimo kuopos įsteigti sporto sekciją. Tas darbas sklandžiai eina, nes Vokiečių katalikiškas jaunimas labai yra susipratęs ir energingai veikia. Jau turi savo organą „Jugendkraft“, kurį kiekviena sporto sekcija privalo užsisaityti bent po du ekzemplioriu.

Čekoslovakija. Katalikų Jaunimo Sporto ir Gimnastikos Federacija šią vasarą turėjo Brūnn'o mieste savo š. m. rugpiūčio 11 — 17 d. metinį susivažiavimą, į kurį atvyko virš 10.000 žmonių, ir svečių iš Vokietijos, Šveicarijos, Prancūzijos, Amerikos ir iš kitur. Šventę pradėjo iškilmingomis mišiomis, kuriose

dalyvavo visa aukščiausia Slovakijos dvasiškija, paskui įvyko didžiausia eisena ir gimnastiniai užsiėmimai.

Šveicarija. „Schweizerischer Katholischer Turnverband“ įsikūrė 1908 met. Zūrich'o mieste. 1913 m. jis dalyvavo Katalikų Sportininkų rungtynėse; kurios vyko Ryme, kur Šventas Tėvas Pijus X kuoširdingiausiai priėmė sportininkus. Šveicarų Sporto Federacija organizuoja kasmet vadams ruošti kursus, kurie šiemet spalių 7 ir 8 dieną Zūrich'o mieste surengė metines dideles rungtynes. Jų organas „Turn-Zeitung“ išsina kas mėnuo. Galima tikrai džiaugtis pažiūrėjus į tokį gerą, puikiai iliustruotą laikraštį. Šiemet vyriausybė jų kursams paaukavo 5000 šveic. frankų.

„Lietuvos Gimn. ir Sporto Federacijos“ Centro Vald. pranešimai.

Del naujų skyrių. Norintieji įkurti „Federacijos“ skyrius, yra prašomi atsilepti. Bus jiems prisiūsta reikalingų blankų, kurių užpildymas palengvins užregistravimą.

Federacijos Pirmininkas. Pil. Kar. Dineikai grįžus Kaunan, Federacijos pirmininkavimą jis vėl paėmė.

Federacijos ryšiai su užsieniais. Nutarta užmegzti artimesnių ryšių su panašiomis sporto organizacijomis užsieniuose, kaip antai su „Orel'u“ Čekoslovakijoje, „Deutsche Jugendkraft“ Vokietijoje, „Schweizerischer Katholischer Turnverband“ Šveicarijoje ir t. t.

Literatūra.

Sportininke! Žiemos miegui nepasiduok, įsiskaityk į mūsų sportinę literatūrą. Federacijos Centre galėsi gauti:

Dineikos, Kūno lavinimo klausimas Lietuvoje;

Dineikos ir Ereto, Krepšiasvydis vyrams ir kumščiasvydis; kaina 30 c.

Dineikos ir Ereto, Lengvosios atletikos vadovėlis.

Federacijos Centras: Kaunas, Ožėškienės gatvė 12 Nr. (Telef. 440 Nr.).

IŠBANDYK JĮ PRIE BET KURIO DARBO.

Fordsono traktorius turi gana jėgos vilkti plūgus ir akėčias per sunkiausią dirvą, bet vienok jis yra gana lengvas, mažas ir lengvai valdomas, taip kad jį paranku vartoti prie daugelio ūkio darbų, kas sutaupys Tamstai laiką, pinigą ir darbą.

Ištis, Fordsonas vartotinas prie kiekvieno darbo, reikalaujančio jėgos. Jis suks diržą ar transmisiją greičiau ir su mažesnėmis išlaidoms, negu kokia kita jėgos forma. Kiekvieną mėnesį per ištusus metus visuomet patikimas Fordsonas parodys save kaip apsimokantis del savo galimybių ir taupumo. . . . Mes mielu noru išaiškinsime ir demonstruosime Tamstai daugelį Fordsono pelningumo ir laiką sutaupančių galimybių. . . . KREIPKITĖS !

Amerikos Lietuvių Prėkybos B-vės

TECHNIKOS SKYRIŲ,
Maironio gatvė Nr. 1, KAUNE.